

Grauwe Klauwier in de Maashorst

2023

Vier juveniele Grauwe Klauwieren 02Jul23, Gerard van Aalst

Leo Ballering

Samenvatting

In 2023 hebben er weer Grauwe klauwieren in de Maashorst gebroed. Deze zijn uitgebreid gemeld, gefotografeerd en geteld. In totaal zijn er 173 openbare waarnemingen van waarneming.nl en 91 waarnemingen van BMP-Z (Zeldzame broedvogels) tellingen gedaan. Er zijn ook twee kansrijke gebieden onderzocht (Beekdal van de Palmloop en ten noorden van het ecoduct over de N324 (rijksweg van de A50 naar Schaijk)), in beide gebieden zijn geen grauwe klauwieren waargenomen.

De eerst waarneming dit jaar was van een adult man op 11Mei2023; de laatste waarneming van een adult (vrouw) was 101 dagen later op 20Aug2023. De eerste jongen werden op 07Jul2023 gezien in het wisentengebied en de laatste 60 dagen later op 05Sep2023.

Uit de 91 BMP-Z waarnemingen zijn 15 territoria berekend, drie meer dan vorig jaar. Al deze territoria, op één na, lagen in gebieden waar al eerder Grauwe klauwieren gebroed hebben. Het nieuwe territorium lag bij Telpost Brobbelbies Zuid. De 173 waarneming.nl-waarnemingen zijn over deze BMP-Z territoria gelegd en daaruit bleek dat er geen territoria of broedparen gemist waren. Eigenlijk was er maar één waarneming van een adulte man die buiten deze territoria lag maar waar vorig jaar wel een territorium was. Deze ene waarneming was echter onvoldoende om daar een extra territorium aan toe te kennen.

In totaal zijn er 35 verschillende jongen geteld uit 13 territoria. In het wisentengebied zijn er in twee territoria geen jongen gezien.

Sinds 2018 hebben er nu 41 paren Grauwe klauwier in de Maashorst gebroed en die hebben samen 110 jongen laten uitvliegen.

Annemarie van Diepenbeek heeft nog naar braakballen gezocht en een nest gevonden, zij heeft haar bevindingen ook in dit verslag beschreven.

Jaar	Aantal broedparen Maashorst	Totaal aantal jongen	Aantal uitgevlogen jongen per broedpaar	Gemiddeld aantal jongen
2018	1	4	4	4
2019	2	4	4, 0	2
2020	4	15	4, 4, 5, 2	3,75
2021	7	12	3, 2, 2, 0, 2, 0, 3	1,71
2022	12	40	4, 3, 4, 2, 2, 2, 4, 4, 4, 2, 5, 4	3,33
2023	15	35	3, 2, 3, 3, 1, 4, 2, 0, 3, 3, 4, 3, 2, 0, 2	2,33

Juvenile Grauwe Klauwieren met roofvlieg, 15Jul23, Simone Schraven

Inhoud

Samenvatting.....	1
Methode	3
Territorium eisen	3
Resultaten	3
Resultaten per territorium	4
Territorium 1	4
Territorium 2	4
Territorium 3	4
Territorium 4	4
Territorium 5	5
Territorium 6	5
Territorium 7	5
Territorium 8	5
Territorium 9	6
Territorium 10	6
Territorium 11	6
Territorium 12	6
Territorium 13	6
Territorium 14	7
Territorium 15	7
Aantallen jongen	7
Vergelijking met eerdere jaren	7
Sporen van de Grauwe klauwier in de Maashorst	7
Braakballen	8
Prooiresten	8
Nesten	8
Discussie	10
Waarnemingen.....	10
Extra gebieden	10
Jongen	10
Appendix	12

Methode

Dit is de externe versie van het rapport bestemd voor het grotere publiek. Uit de originele versie zijn de kaartjes, locatie verwijzingen en hyperlinks gehaald om de vogels ook in de komende jaren te beschermen.

Als een voortzetting van de Werkgroep Zeldzame broedvogels hebben Rick Meulendijks, Marc Poulussen, Jos van der Wijst en Leo Ballering dit jaar de Grauwe klauwier gemonitord door bekende en onbekende gebieden te bezoeken en alle waarnemingen van Grauwe klauwieren in te voeren met de Sovon Avimap App in het BMP-Z gebied 12387 (Maashorst NO Brabant). Vanuit deze tellingen worden met via de AutoCluster tool, territoria berekend. Daarnaast zijn de waarnemingen van de Grauwe klauwier op waarneming.nl nagetrokken om de extra territoria, de aankomst van de ouders, het verschijnen van de jongen en het vertrek van de soort vast te leggen.

Territorium eisen

geldige waarnemingen				minimaal vereist			fusie-
adult	paar	terr	nest	seizoen	datumgr	datumgrens	afstand
.	X	X	X		1	15-5 t/m 20-7	500
X	.	.	.	2	1	5-6 t/m 15-7	500

Resultaten

In 2023 werden de bekende biotopen uit voorgaande jaren bezocht maar zijn ook twee andere kansrijke gebieden bezocht helaas zonder waarnemingen van Grauwe klauwieren.

In totaal zijn er 91 Grauwe klauwier waarnemingen gedaan tijdens de BMP-Z tellingen. Daarnaast zijn er 173 waarnemingen uit Waarneming.nl nagetrokken. Meer dan honderd waarnemingen uit waarneming.nl bevatten concrete informatie die gebruikt konden worden voor de analyse

De eerste waarneming van het jaar (adult man) werd gedaan op 11mei2023 door Wilbert van de Rakt tegenover telpost Brobbelbies Noord. Teun van Kessel zag de dag erna een adult vrouw op Menzel. De laatste waarneming van een adult (vrouw) komt van Simone Schraven op 20Aug23 in de buurt van het vierdorpen punt in het begrazingsgebied.

De oudervogels zijn dus 101 dagen in de Maashorst gezien.

De eerste juvenielen werden op 07Jul23 gezien op meerdere plaatsen in het Wisentengebied tijdens een BMP-Z telling door Jos van der Wijst, de laatste werd bij Telpost Brobbelbies Zuid gezien op 05Sep23 door Martien van der Elzen. De juvenielen zijn dus maar 60 dagen in de Maashorst te zien geweest maar vertrokken wel 16 dagen later dan de volwassen vogels.

Uit de reguliere BMP-Z tellingen komen, na autoclustering, 15 territoria, zie figuur hierboven.

173 waarnemingen op wnl, 91 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming man	11Mei23
Eerste waarneming vrouw	12Mei23
Laatste waarneming adult	20Aug23
Eerste waarneming juveniel	07Jul23
Laatste waarneming juveniel	05Sep23

Resultaten per territorium

Hieronder de samenvattingen per territorium, de territoria zijn als volgt genummerd:

Territorium 1

36 waarnemingen op wnl, 6 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming ad man	11Mei23
Eerste waarneming ad vrouw	13Mei23
Eerste waarneming juveniel	07Jul23
Hoogste aantal juvenielen	3
Laatste waarneming	24aug23
Hoogste broedcode	12 (pas uitgevlogen (dons)jong)

Nest zat in een roos / braam struweel

Territorium 2

16 waarnemingen op wnl, 7 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming paar	13Mei23
Eerste waarneming juveniel	13Jul23
Hoogste aantal juvenielen	2
Laatste waarneming	27aug23
Hoogste broedcode	14 (Voedseltransport)

Nest zat in een braam

Territorium 3

0 waarnemingen op wnl, 8 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming ad man	13Jul23
Eerste waarneming ad vrouw	29Jul23
Eerste waarneming juveniel	29Jul23
Hoogste aantal juvenielen	3
Laatste waarneming	29Jul23
Hoogste broedcode	14 (Voedseltransport)

Nest zat in een Braam

Territorium 4

15 waarnemingen in wnl, 1 waarneming in BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming paar	12Mei23
eerste waarneming juveniel	13Jul23
Hoogste aantal juvenielen	3
Laatste waarneming	2aug23
Hoogste broedcode	12 (pas uitgevlogen (dons)jong)

Territorium 5

0 waarnemingen op wnl, 6 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming ad man	27Jun23
Eerste waarneming ad vrouw	07Jul23
Eerste waarneming juveniel	22Jul23
Hoogste aantal juvenielen	1
Laatste waarneming	22Jul23
Hoogste broedcode	14 (Voedseltransport)

Territorium 6

29 waarnemingen op wnl, 3 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming paar	14Jun23
Eerste waarneming juveniel	12Jul23
Hoogste aantal juvenielen	6*
Laatste waarneming	05Sep23
Hoogste broedcode	12 (pas uitgevlogen (dons)jong)

Dit paar had 4 jongen maar na een week kwamen daar twee al zwervende jongen bij, die wel door het ouderpaar gevoerd werden! Deze extra jongen waren, qua kleed ook duidelijk ouder dan de jongen van het paar en ze gingen ook nooit in de braam zitten waar het nest zat!

Er zijn geen waarnemingen voor 11jul23 want toen begon Gerard pas met trektellen. Nest zat in een braam en is na het seizoen verzameld door Annemarie van Diepenbeek, zie tekst in het verslag. De jongen werden voornamelijk gevoerd met grote sprinkhanen, krekels en hommels maar een enkele keer ook met mestkevers of een hagedis. In de meidoornstruik naast het nest werden enkele opgeprikte sprinkhanen en hagedissen gevonden. [persoonlijke mededeling Gerard van Aalst]

Territorium 7

1 waarnemingen op wnl, 9 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming man	18mei23
Eerste waarneming vrouw	14Jul23
Eerste waarneming juveniel	14Jul23
Hoogste aantal juvenielen	2
Laatste waarneming	24Jul23
Hoogste broedcode	12 (pas uitgevlogen (dons)jong)

Territorium 8

0 waarnemingen op wnl, 6 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming man	02Jun23
Eerste waarneming vrouw	14Jul23
Eerste waarneming juveniel	
Hoogste aantal juvenielen	geen
Laatste waarneming	21Jul23
Hoogste broedcode	3 (Paar)

Territorium 9

0 waarnemingen op wnl, 8 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming man	18mei23
Eerste waarneming vrouw	7Jul23
Eerste waarneming juveniel	7Jul23
Hoogste aantal juvenielen	3
Laatste waarneming	21Jul23
Hoogste broedcode	12 (pas uitgevlogen (dons)jong)

Territorium 10

5 waarnemingen op wnl, 7 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming paar	15mei23
Eerste waarneming juveniel	7Jul23
Hoogste aantal juvenielen	3
Laatste waarneming	7Jul23
Hoogste broedcode	12 (pas uitgevlogen (dons)jong)

Territorium 11

5 waarnemingen op wnl, 7 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming man	02Jun23
Eerste waarneming vrouw	07Jul23
Eerste waarneming juveniel	07Jul23
Hoogste aantal juvenielen	4
Laatste waarneming	21Jul23
Hoogste broedcode	12 (pas uitgevlogen (dons)jong)

Territorium 12

1 waarnemingen op wnl, 7 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming paar	13Mei23
Eerste waarneming juveniel	07Jul23
Hoogste aantal juvenielen	3
Laatste waarneming	21Jul23
Hoogste broedcode	12 (pas uitgevlogen (dons)jong)

Territorium 13

0 waarnemingen op wnl, 5 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming man	17Jun23
Eerste waarneming vrouw	14Jul23
Eerste waarneming juveniel	07Jul23
Hoogste aantal juvenielen	2
Laatste waarneming	21Jul23
Hoogste broedcode	12 (pas uitgevlogen (dons)jong)

Territorium 14

4 waarnemingen op wnl, 5 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming paar	21Mei23
Eerste waarneming juveniel	
Hoogste aantal juvenielen	geen
Laatste waarneming	07Jul23
Hoogste broedcode	3 (Paar)

Territorium 15

7 waarnemingen op wnl, 9 BMP-Z waarnemingen	
Eerste waarneming man	21Mei23
Eerste waarneming vrouw	27Mei23
Eerste waarneming juveniel	07Jul23
Hoogste aantal juvenielen	2
Laatste waarneming	21Jul23
Hoogste broedcode	12 (pas uitgevlogen (dons)jong)

Aantallen jongen

Territorium	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Totaal
jongen	3	2	3	3	1	4*	2	0	3	3	4	3	2	0	2	35

In totaal zijn er 35 jongen gezien, gemiddeld 2,33 per territorium waarbij er bij twee territoria (8 en 14) helemaal geen jongen gezien zijn en bij territorium 6 aanvankelijk een aantal keer maximaal 4 maar uiteindelijk kwamen daar, laat, nog een vijfde en zelfs een zesde bij. Dat waren duidelijk oudere jongen die al aan het zwerven waren.

Vergelijking met eerdere jaren

Jaar	Aantal broedparen Maashorst	Totaal aantal jongen	Aantal uitgevlogen jongen per broedpaar	Gemiddeld aantal jong
2018	1	4	4	4
2019	2	4	4, 0	2
2020	4	15	4, 4, 5, 2	3,75
2021	7	12	3, 2, 2, 0, 2, 0, 3	1,71
2022	12	40	4, 3, 4, 2, 2, 2, 4, 4, 4, 2, 5, 4	3,33
2023	15	35	3, 2, 3, 3, 1, 6, 2, 0, 3, 3, 4, 3, 2, 0, 2	2,33

Sporen van de Grauwe klauwier in de Maashorst

Tekst en foto's: Annemarie van Diepenbeek

Kort na of in de week vertrek van de (adulte) Grauwe klauwieren naar hun wintergebieden is er op 5, 7, 12, 15 en 17 augustus 2023 gezocht naar braakballetjes en prooiresten. Bij die zoektochten (rond braamstruiken en meidoorns) werd ook uitgezien naar nesten.

Braakballen

De braakballen zijn klein en onopvallend, het lijkt het op zoeken naar spelden in een hooiberg. Toch lukte het op die vijf dagen zo'n twintig braakballetjes te vinden. Een deel daarvan was zo bros dat de braakballetjes al bij aanraking uiteenvielen. Een twaalftal heb ik er, met behulp van mijn 'braakballen-manicuresetje', heelhuids kunnen verzamelen¹. De meeste verzamelde braakballen waren 15-21 mm lang en 7-10 mm in doorsnee, maar er waren er ook een paar van nog geen 10 mm lengte. De inhoud bestaat uit gefragmenteerde resten van insecten, vooral van kevers (vooral mestkevers), sprinkhanen en libellen. Ik vond ze onder meidoorns en braamstruiken. Maar er kunnen soms ook haren van muizen of spitsmuizen in zitten, of schubben van hagedissen.

Prooiresten

Als grotere, nog herkenbare prooirest, meestal gevonden onder dezelfde uitkijktakken als de braakballetjes, heb ik acht libelvlugels gevonden, alle van de Grote keizerslibel *Anax imperator*.

Nesten

In geen enkele van de meidoorns waaronder uitkijkposten braakballen gevonden zijn, vond ik een nest. Na lang speuren en dankzij een hint van Gerard van Aalst, vond ik er een in het binnenste van een enorme braamstruik. Uit dit nest zijn in 2023 jongen uitgevlogen (ref Territorium 6). Wat nestmateriaal betreft was het nest uiterst simpel: een kommetje van gedroogde dunne grasstengels, zonder versteviging van takjes of bekleding van fijn materiaal, veertjes of mos. Een nest dat zo goed beschermd is door een dichte braamstruik hoeft ook niet erg sterk te zijn: er dringt nauwelijks regen in door en predatoren komen er al helemaal niet doorheen. Het nestje (doorsnee ca. 13 cm) is verzameld voor een in voorbereiding zijnde tentoonstelling in het Natuurcentrum De Maashorst.

Eerder was er in 2022, nog tijdens het broedperiode, een iets groter nest (doorsnee 15 cm) in een meidoorn gevonden nabij de vangkraal aan de Weversweg. Op 19 maart 2023 is dat verzameld (diersporencollectie A. van Diepenbeek, t.b.v. overdracht aan het Natuurhistorisch Museum Rotterdam). Ook dat nest bestond uit gedroogde plantenstengels, maar het was wat groter en doorregen met mos. Deze constructie was beter bestand tegen weer en wind. Dit nest heeft later nog als tweedehands nest gediend voor een nest Bosmuizen: op 8 oktober 2022 sprongen er 4 of 5 Bosmuizen uit (waarneming Jos van der Wijst).

¹ De poreuze en brosse braakballen heelhuids in een vakdoosje verzamelen lukt als volgt: op de vindplaats op de braakbal voorzichtig een paar druppels transparante nagellak druppelen en deze in de braakbal laten doordringen en opdrogen. Na 4-5 minuten kun je met behulp van een stokje (theelepeltje gaat beter) voorzichtig omdraaien, en de druppel- en droogprocedure herhalen. Daarna de met nagellak verstevigde braakbal met een lepeltje opscheppen en in een passend vakdoosje leggen, rondom bekleed met toilet papier of een wattenschijfje.

Braakbal Grauwe klauwier, De Maashorst, aug. 2023. Duidelijk zijn de keverschilden als voedselrest zichtbaar.

Verzamelde braakballen en prooirest
Grauwe klauwier, De Maashorst augustus
2023

Braakballen Grauwe klauwier onder een
uitkijktak in een meidoornstruik

Braakballetje en prooiresten van een
Grauwe klauwier: vleugels van een Grote
keizerslibel

Nest Grauwe klauwier in het binnenste
van een dichte braamstruik (2023)

Nest Grauwe klauwier in een meidoorn, na
de winter 2022/23, nabij de vangkraal van
de Weversweg. In de herfst 2022 heeft hier
ook een nest Bosmuizen gebruik van
gemaakt.

Discussie

Waarnemingen

De analyse van de waarneming.nl waarnemingen had nogal wat voeten in de aarde, allereerst zijn alle waarnemingen nagelopen en toegekend aan een van de berekende territoria uit de BMP-Z tellingen. Meer dan honderd waarnemingen uit waarneming.nl bevatten concrete informatie maar er waren dus ook maar liefst 71 waarnemingen die te weinig details bevatten of die de locatie van de waarnemer hadden ingevoerd (bijv Telpost Brobbelbies noord) ingevoerd waardoor deze onbruikbaar waren. Daarnaast waren er enkele waarnemingen vervaagd.

Er was eigenlijk maar 1 waarneming van een adulte vogel die buiten de berekende territoria lag, een waarneming van Teun van Kessel in het begrazingsgebied ten zuiden van territorium 3, locatie van de waarneming is ten oosten van waar de vogel zich in werkelijkheid bevond ([26-5-2023 13:22](#)). Vorig jaar is in dat gebied wel een territorium geweest maar ondanks vele bezoeken dit jaar (door Leo en Jos), is deze waarneming de enige in die buurt.

De territoria lagen allemaal, op één na, op plaatsen waar al eerder Grauwe klauwieren gebroed hebben. Het nieuwe territorium lag bij Telpost Brobbelbies Zuid.

Extra gebieden

Er zijn dit jaar twee, volgens ons, kansrijke gebieden onderzocht op de aanwezigheid van Grauwe klauwieren, zie kaartje op pagina 3.

1. Beekdal Palmloop
2. Ecoduct over de N324 (rijksweg van de A50 naar Schaijk)

Beide gebieden zijn in het broedseizoen meerdere keren bezocht maar er werden geen grauwe klauwieren aangetroffen.

Ad 1 in dit beekdal van de Palmloop zijn uitgebreide meidoornhagen en kleinschalig cultuurlandschap met kleine weides met begrazing gescheiden door braamstruweel. De meidoorns staan echter niet solitair zoals in het wisentengebied en de Brobbelbies wel succesvol is maar zijn lange hagen. Interessant is echter dat eerste waarneming in het territorium (nummer 5) in het beekdal in de lange meidoornhagen gedaan zijn, later zijn er ook waarnemingen geweest in de bramenstruiken en open(er) gebied met solitair bomen.

Ad 2. Aan de noordzijde van het ecoduct over de N324 is in 2022 een Grauwe klauwier gemeld. Het is een open gebied met boomstronk stomp en bramenstruweel maar verder naar het noorden ook meidoornhagen en lager struweel. In dit struweel worden wel roodborsttappuiten en grasmussen gezien, soorten die we ook vinden in de succesvolle territoria. Een klein nadeel is dat dit gebied alleen vanaf het fietspad te bezichtigen is .

Kansrijke gebieden die volgend jaar onderzocht kunnen worden zijn de Herperduinse kant van het Ecoduct over de A50, Sint Annabos (NO kant).

Jongen

In territorium 6 deed zich het volgende interessante geval voor: de Grauwe klauwieren werden voor het eerst op 12 juli opgemerkt als 4 juvenielen, dat bleef zo tot en met 17 juli, op 18 juli werden er 5 juvenielen gemeld via BMP-Z telling waarna de vaste teller van de Telpost aldaar op 19 juli opmerkte dat er "Blijkt plots een juv expl bijgekomen te zijn". op 20 en 21jul23 zijn er 6 jongen waargenomen "Ook vandaag is er weer een juv expl bijgekomen." daarna nam het aantal juvenielen weer langzaam af naar 5 (22Jul23 tot en met 26Jul23) en weer terug naar 4 (29Jul23 tot en met 05Aug23) waarbij op

4 augustus nog een keer 5 juvenielen zijn waargenomen en verder naar 3 jongen (06aug23 tot en met 09Aug23) op 5 september werd hier nog de allerlaatste waarneming van een Grauwe klauwier van dit seizoen gedaan, ook een juveniel! Deze extra jongen waren, qua kleed ook duidelijk ouder dan de jongen van het paar en ze gingen ook nooit in de braam zitten waar het nest zat! De jongen werden dus gevoerd door de vreemde ouders. Het is bekend² dat jongen ook bij vreemde paren bedelen in gebieden met een hoge dichtheid aan territoria. Dit nest ligt 700 meter van nest 7 en 1050 meter van nest 5.

Laatst adult vrouw waargenomen in de Maashort op 20 Augustus 2023, Fotograaf S. Schraven

² De Grauwe klauwier, ambassadeur voor natuurherstel. Van den Burg, A; Nijssen, M; Geertsma, M; Waasdorp, S; van Nieuwenhuysse, D.

Appendix

Tabellen per territorium

Waarnemingen territorium 1

Datum	Waarnemer	Opmerking
11-mei-23	Wilbert van de Rakt	nest 1, 1 ad man
12-mei-23	Alain Hofmans	nest 1, 1 ad man baltsend / zingend
13-mei-23	isidro rendon	nest 1, 2 ad man? 1 ad vrouw
13-mei-23	Jan Verhoeven	nest 1, paar
14-mei-23	Carel v/d Sanden	nest 1, paar
15-mei-23	Alain Hofmans	nest 1, paar
17-mei-23	Teun van Kessel	nest 1,
19-mei-23	Wim van Lanen	nest 1,
26-mei-23	isidro rendon	nest 1,
05-jun-23	Jan Verhoeven	nest 1, ad man
05-jun-23	Joop van Hal	nest 1, 1 ad man
09-jun-23	BMP-Z	nest 1, ad man, brc=1
09-jun-23	Ralf van Hoof	nest 1, ad man
09-jun-23	Erik van de Haterd	nest 1, 1 ad vrouw
09-jun-23	Steven Geurts	nest 1, 1 ad vrouw
09-jun-23	C.van Lieshout	nest 1, ad man
13-jun-23	Erik Lakwijk	nest 1, ad man
14-jun-23	Bertie van Eldik	nest 1, paar
14-jun-23	Harm van Boxtel	nest 1, 1 ad man
16-jun-23	Arend Vermaat	nest 1, 1 ad man
16-jun-23	Inge van den Heuvel	nest 1, ad man
16-jun-23	Ralf van Hoof	nest 1, ad man
16-jun-23	Corine Hagens	nest 1, 1 ad man
19-jun-23	C.van Lieshout	nest 1
20-jun-23	Inge van den Heuvel	nest 1, 1 ad man
24-jun-23	S. Schraven	nest 1, paar
25-jun-23	Wilbert van de Rakt	nest 1, ad man
26-jun-23	C.van Lieshout	nest 1
26-jun-23	Jan Verhoeven	nest 1, paar
28-jun-23	BMP-Z	nest 1, ad man, brc=1
28-jun-23	BMP-Z	nest 1, paar, brc=1
07-jul-23	BMP-Z	nest 1 paar met 3 juv
07-jul-23	Peter van de Braak	nest 1, 5 (paar en drie juv?)
08-jul-23	Siem Dijsselbloem	nest 1, 5 totaal
08-jul-23	William Dijsselbloem	nest 1, 5 totaal
10-jul-23	C.van Lieshout	nest 1, 3 juv
12-jul-23	Wilbert van de Rakt	nest 1
14-jul-23	BMP-Z	nest 1, ad man, brc=2
19-jul-23	Alain Hofmans	nest 1, 1 ad man
22-jul-23	BMP-Z	nest 1, ad man, 2 juv, brc=12

Datum	Waarnemer	Opmerking
24-aug-23	C.van Lieshout	nest 1 geen details
24-aug-23	Martien van den Elzen	nest 1, 1 juv

Waarnemingen territorium 2

Datum	Waarnemer	Opmerking
13-mei-23	Alain Hofmans	nest 2, paar
25-mei-23	Teun van Kessel	nest 2, 3 ad man
31-mei-23	BMP-Z	nest 2, ad man, brc=1
4-jun-23	Bram Bloemen	nest 2
4-jun-23	Emma	nest 2, ad man
9-jun-23	BMP-Z	nest 2, ad man, brc=1
9-jun-23	Eric van Dijk	nest 2
20-jun-23	Arend Vermaat	nest 2, paar
20-jun-23	Ralf van Hoof	nest 2, paar
20-jun-23	Inge van den Heuvel	nest 2, paar
28-jun-23	Wilbert van de Rakt	nest 2, ad man
8-jul-23	Siem Dijsselbloem	nest 2, 4 totaal
8-jul-23	William Dijsselbloem	nest 2, 4 totaal
13-jul-23	BMP-Z	nest 2, paar, 1 juv, brc=12
18-jul-23	Inge van den Heuvel	nest 2, ad man, 1 juv
18-jul-23	Arend Vermaat	nest 2, ad man
22-jul-23	BMP-Z	nest 2, 1 juv, brc=12
25-jul-23	Arend Vermaat	nest 2, ad man
29-jul-23	BMP-Z	nest 2, 1 juv, brc=12
29-jul-23	BMP-Z	nest 2, ad man, brc=1
29-jul-23	BMP-Z	nest 2, ad vrouw, 1 juv, brc=14
17-aug-23	Alain Hofmans	nest 2, 2 juv
27-aug-23	Cornelis van Seventer	nest 2, 1 juv

Waarnemingen territorium 3

Datum	Waarnemer	Opmerking
13-jul-23	BMP-Z	nest 3, ad man, brc=1
14-jul-23	BMP-Z	nest 3, ad man, brc=2
22-jul-23	BMP-Z	nest 3, ad man, brc=1
22-jul-23	BMP-Z	nest 3, ad man, brc=14
29-jul-23	BMP-Z	nest 3, ad man, 1e juv, brc=14
29-jul-23	BMP-Z	nest 3, ad vrouw, brc=1
29-jul-23	BMP-Z	nest 3, ad vrouw, 2e juv, brc=12
29-jul-23	BMP-Z	nest 3, ad vrouw, 3e juv, brc=14

Waarnemingen territorium 4

Datum	Waarnemer	Opmerking
12-mei-23	R. Reinders	paar
12-mei-23	E. Roumen	paar
12-mei-23	Teun van Kessel	Menzel, 1 vrouw
16-mei-23	C.van Lieshout	1 man
23-mei-23	Marjo van Kreij	1 man
25-mei-23	Teun van Kessel	1 vrouw
28-mei-23	S. Schraven	1 man
6-jun-23	Arend Vermaat	geen details
8-jun-23	Anja van Roosmalen	geen details
3-jul-23	John Hermans	geen details
13-jul-23	John Hermans	paar met 3 juv
15-jul-23	S. Schraven	paar met minimaal 3 juv
<u>22-jul-23</u>	BMP-Z	brc=12, ad man met 3 juv
23-jul-23	R. Reinders	paar met 2 juv
23-jul-23	E. Roumen	paar met 2 juv
2-aug-23	E. Roumen	geen details

Waarnemingen territorium 5

Datum	Waarnemer	Opmerking
27-jun-23	BMP-Z	nest 4, ad man, brc=1
7-jul-23	BMP-Z	nest 4, paar, brc=3
9-jul-23	BMP-Z	nest 4, 1 adult , brc=1
14-jul-23	BMP-Z	nest 4, paar, brc=3
22-jul-23	BMP-Z	nest 4, ad man, brc=1
22-jul-23	BMP-Z	nest 4, ad man, 1e juv, brc=14

Waarnemingen territorium 6

Datum	Waarnemer	Opmerking
12-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 4 juv
13-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 4 juv
14-jul-23	BMP-Z	nest 6, paar, 4 juv , brc=12
14-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 4 juv, paar
15-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 4 juv, ad man
16-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 4 juv, paar
17-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 4 juv, paar
18-jul-23	BMP-Z	nest 6, 5 juv, brc=12
18-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 4 juv, paar
19-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, paar,5 juv, "Blijkt plots een juv expl bijgekomen te zijn"
20-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, paar,6 juv "Ook vandaag is er weer een juv expl bijgekomen."

Datum	Waarnemer	Opmerking
21-jul-23	BMP-Z	nest 6, ad man, 1 juv, brc=12
21-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, paar, 6 juv
22-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, paar, 5 juv
22-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, paar, 5 juv
25-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, paar, 5 juv
26-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, paar, 5 juv mooie foto
28-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 1 juv
29-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 4 juv
30-jul-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 4 juv
31-jul-23	C.van Lieshout	nest 6, geen details
1-aug-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 4 juv
2-aug-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 4 juv
3-aug-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 4 juv
4-aug-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 1 ad, 5 juv
5-aug-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 1 ad, 4 juv
6-aug-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 1 ad, 3 juv
7-aug-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 1 ad, 1 juv
7-aug-23	Wim van Lanen	nest 6, geen details
8-aug-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 3 juv
9-aug-23	Gerard W.M. van Aalst	nest 6, 3 juv
5-sep-23	Martien van den Elzen	nest 6, 1 juv

Waarnemingen territorium 7

Datum	Waarnemer	Opmerking
18-mei-23	BMP-Z	nest 7, ad man, brc=2
21-mei-23	BMP-Z	nest 7, ad man, brc=2
2-jun-23	BMP-Z	nest 7, ad man, brc=2
17-jun-23	BMP-Z	nest 7, ad man, brc=2
7-jul-23	BMP-Z	nest 7, 1 ad, brc=1
14-jul-23	BMP-Z	nest 7, paar, brc=3
14-jul-23	BMP-Z	nest 7, ad man, brc=2
14-jul-23	BMP-Z	nest 7, paar, 2 juv, brc=12
21-jul-23	BMP-Z	nest 7, paar, 1 juv, brc=12
24-jul-23	C.van Lieshout	nest 7, geen details

Waarnemingen territorium 8

Datum	Waarnemer	Opmerking
2-Jun-23	BMP-Z	nest 8, ad man, brc=2
2-Jun-23	BMP-Z	nest 8, ad man, brc=2
17-jun-23	BMP-Z	nest 8, ad man, brc=2
7-jul-23	BMP-Z	nest 8, ad man, brc=2
14-jul-23	BMP-Z	nest 8, paar, brc=3
21-jul-23	BMP-Z	nest 8, ad man, brc=2

Waarnemingen territorium 9

Datum	Waarnemer	Opmerking
18-mei-23	BMP-Z	nest 9, ad man, brc=2
2-jun-23	BMP-Z	nest 9, ad man, brc=2
17-jun-23	BMP-Z	nest 9, mogelijke nestplaats, brc=6
7-jul-23	BMP-Z	nest 9 paar, 1 juv, brc=12
14-jul-23	BMP-Z	nest 9 ad man, brc=2
18-jul-23	BMP-Z	nest 9 ad man, brc=2
18-jul-23	BMP-Z	nest 9, 3 juv, brc=12
21-jul-23	BMP-Z	nest 9, ad vrouw, 3 juv, brc=12

Waarnemingen territorium 10

Datum	Waarnemer	Opmerking
15-mei-23	Corine Hagens	nest 10, paar
18-mei-23	BMP-Z	nest 10, paar, brc=3
21-mei-23	BMP-Z	nest 10, ad man, brc=2
2-jun-23	BMP-Z	nest 10, ad man, brc=2
17-jun-23	BMP-Z	nest 10, ad man, brc=2
2-jul-23	Carlo Wijnen 	nest 10, 2 ad man
7-jul-23	BMP-Z	nest 10, paar, 3 juv, brc=12
14-jul-23	BMP-Z	nest 10, paar, 3 juv, brc=12
18-jul-23	BMP-Z	nest 10, 2 juv, brc=12
23-jul-23	C.van Lieshout	nest 10, geen details
23-jul-23	C.van Lieshout	nest 10, geen details

Waarnemingen territorium 11

Datum	Waarnemer	Opmerking
2-jun-23	BMP-Z	nest 11, ad man, brc=2
7-jul-23	BMP-Z	nest 11, paar, 4 juv, brc=12
14-jul-23	BMP-Z	nest 11, ad man, 2 juv, brc=12
21-jul-23	BMP-Z	nest 11, paar, brc=3

Waarnemingen territorium 12

Datum	Waarnemer	Opmerking
13-mei-23	Martien van Dooren	nest 12, geen details
18-mei-23	BMP-Z	nest 12, ad man, brc=2
21-mei-23	BMP-Z	nest 12, ad man, brc=2
17-jun-23	BMP-Z	nest 12, paar, brc=3
7-jul-23	BMP-Z	nest 12, paar, 3 juv, brc=12
14-jul-23	BMP-Z	nest 12, 2 juv, brc=12
18-jul-23	BMP-Z	nest 12, ad man, brc=2
21-jul-23	BMP-Z	nest 12, ad man, 1 juv, brc=12

Waarnemingen territorium 13

Datum	Waarnemer	Opmerking
17-jun-23		BMP-Z nest 13, ad man, brc=2
7-jul-23		BMP-Z nest 13, 1 juv, brc=12
14-jul-23		BMP-Z nest 13, 2 juv, brc=12
14-jul-23		BMP-Z nest 13, ad vrouw, brc=2
21-jul-23		BMP-Z nest 13, ad man, brc=1

Waarnemingen territorium 14

Datum	Waarnemer	Opmerking
21-mei-23		BMP-Z nest 14, paar, brc=3
22-mei-23	Alain Hofmans	nest 14 , paar
26-mei-23	John Hermans	nest 14 , paar
27-mei-23		BMP-Z nest 14, ad man, brc=2
30-mei-23	Gert Verwoert	nest 14 , paar
2-jun-23		BMP-Z nest 14, paar, brc=3
4-jun-23	C.van Lieshout	nest 14 geen details
17-jun-23		BMP-Z nest 14, ad man, brc=2
7-jul-23		BMP-Z nest 14, ad man, brc=1

Waarnemingen territorium 15

Datum	Waarnemer	Opmerking
21-mei-23		BMP-Z nest 15, ad man, brc=2
22-mei-23	Arend Vermaat	nest 15, 1 man
26-mei-23		BMP-Z nest 15, ad man, brc=2
26-mei-23	John Hermans	nest 15, 1 man
27-mei-23		BMP-Z nest 15, paar, brc=3
27-mei-23	Martien van den Elzen	nest 15, 1 man
29-mei-23	S. Schraven	nest 15 paar
2-jun-23		BMP-Z nest 15, ad man, brc=2
17-jun-23		BMP-Z nest 15, ad man, brc=2
17-jun-23	Martien van Dooren	nest 15, 1 man
24-jun-23	S. Schraven	nest 15, 1 man
5-jul-23	etienne van dillen	nest 15 lijkt adult op foto
7-jul-23		BMP-Z nest 15, paar, 2 juv, brc=12
9-jul-23		BMP-Z nest 15, paar, 2 juv, brc=12
14-jul-23		BMP-Z nest 15, ad vrouw, 2 juv, brc=12
21-jul-23		BMP-Z nest 15, 2 juv, brc=12